

В И Р О К

ІМ'ЯМ УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

6 січня 1989 р. Червоноармійський районний народній суд м. Львова в складі:

Головуючого-народного судді: Зубаревої К.П.

народних засідателів: Улицького В.З., Врецьона Я.С.

при секретарі – Бруновській Л.Е.

з участю прокурора – Дикого О.П.

та адвокатів – Лісної В.С., Гнатів М.І.

громадського захисника – Ерстенюк М.І.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Львові справу про обвинувачення

ТЯГНИБОК АНДРІЯ ЯРОСЛАВОВИЧА, 26 лютого 1973 р. н., уродженця м. Львова, громадянина СРСР, українця, виключеного із чл. ВЛКСМ, в зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності, допризовника на обліку в Червоноармійському райвійськкоматі, не одруженого, не судимого, учня 9-А класу Львівської середньої школи №8, проживаючого м. Львов, вул. Васнецова 1 «а» кв. 2 – по ст. 94 КК УРСР, суд –

В С Т А Н О В И В:

Тягнибок А.Я., навчаючись в 9-А класі СШ-8, що по вулиці Підвальна 2, в м. Львові, 13 вересня 1988 р. о 14 год. 45 хв. переганяючись по коридорі третього поверху школи з потерпілим Голод В.Я., 1973 р. н., вдарив останнього ліктем руки в область шиї справа, в результаті чого причинив значний крововилив підшкірно-жирові клітчатки, грудинно-ключично-сосцевидні м'язи навколо сонної артерії, а також в зоні /токогонної/ карадитного синуса, що привело до масивного крововиливу в головний і спинний мозг, очаговим крововиливам в тканину спинного мозку шийного відділу, і потягнуло за собою моментальну смерть.

Підсудній Тягнибок вину у вчиненому визнав частково, зокрема нанесені ліктем руки удару в область правої сторони шиї заперечуючи умисел на вбивство потерпілого Голода В.Я. та як на попередньому слідстві, так і в судовому засіданні показав, що з потерпілим ГОЛОД ВОЛОДЕЮ навчався в одному класі з першого класу, відносини між ними були нормальні, іноді виникали сутички, але закінчувались мирно, а в останні роки відносини були хорошими, дружніми.

Далі показав, що 13.09.88 р. після шостого уроку він відпросився за ручкою, а в послідуєчому йдучи по коридорі СШ-8 третього поверху, він побачив однокласника Голод В.Я., який також йшов по коридорі, вони стали переганятись і він наздогнавши його у вузькому проході дверного проїому, обігнав його, і при цьому ліктем руки штовхнув його в область шиї справа та побіг даліше.

Пробігши декілька метрів, він повернувся і побачив як Голод В.Я., в місці зіткнення опускається на підлогу, він підбіг до нього, взяв на руки і відніс в кабінет, разом з іншими надав меддопомогу, проте Голод В.Я. не рухався, був блідим, очі закриті.

При приїзді швидкої допомоги було виявлено , що останній помер.

У вчиненому розкаюється та заперечує умисел на вбивство потерпілого, вважає, що не міг передбачити таких наслідків від поштовху потерпілого в шию.

Крім часткового визнання вини підсудним, **винність його у вчиненому стверджується слідуючими доказами, зібраними по справі.**

Так потерпіла Голод М.П. показала, що її син ГОЛОД ВОЛОДЯ навчався в одному класі з підсудним, в молодших класах син скаржився, що Тягнибок, як фізично сильніший, міг йому спричинити біль, проте в останні роки навчання, відносини між дітьми нормалізувались, Тягнибок приходив до них додому, нарікань від сина на нього не було. 13.09.88 р. син у веселому настрої пішов в школу, біля 14 год. прибігав до дому за спортивним інвентарем, а біля 15 год. їй стало відомо, що з сином сталася біда. Прибувши в школу вона від Тягнибока дізналася, що ганяючись по коридорі третього поверху, Тягнибок вштовхнув сина в шию, від чого той став присідати на підлогу, синові надавалась допомога, проте врятувати його не вдалося. Покликається, що на передодні син не скаржився на стан здоров'я, жодних пошкоджень на ньому не бачила.

Свідки Возничак О.Д., Кузьмінська, Грищишин показали, що є викладачами СШ-8, де навчалися Голод і Тягнибок, між хлопцями буди нормальні відносини, жодної ворожнечі між ними не було. 13.09.88 р. о 14 год. 40 хв. Тягнибок вийшов з приміщення класу за ручкою, а через декілька хвилин заніс на руках в клас географії Голода Володю, який був без ознак життя. Зі слів Тягнибока знають, що обидва переганялися по коридорі і у вузькому проході коридору Тягнибок, обганяючи Голода В.Я., штовхнув ліктем в шию, після чого той став сповзати на підлогу.

Свідок Богуцька показала, що 13.09.88р. о 14 год. 45 хв. вона вийшла в коридор третього поверху і побачила, як Тягнибок намагався підняти на руки Голода, вона зробила їм зауваження, думаючи що хлопці шуткують, однак через декілька хвилин взнала, що Голоду погано.

Крім підсудного і потерпілого нікого більше в коридорі не було.

Свідки Кондрак, Юрковська показали, що 13.09.88 р. коли вони знаходились на третьому поверсі СШ-8 то почули якийсь біг, а потім побачили, як Тягнибок несе на плечі Голода. Крім їх обох нікого більше в коридорі не бачили.

Свідки Адамович, Ядах, Бойко, Дульна показали, що є однокласниками підсудного і потерпілого, між хлопцями іноді виникали інциденти, але такі закінчувались мирно, останній рік відносини між ними взагалі були добрими, хоча підсудний фізично розвинутий і інколи міг зачепити когось із однокласників. 13.09.1988 р. після 6-го уроку вони займалися організаційними питаннями, Тягнибок вийшов із класу за ручкою, через декілька хвилин їм стало відомо, що з Голодом погано. Від Тягнибока взнали, що останній, переганяючись по коридорі з Голодом, зачепив його по шиї, що привело до смерті Голода. Ніколи не чули, щоб Тягнибок висловлював погрози розправою Голоду, а навпаки, вони разом займалися обладнанням спортклубу.

Із протоколу огляду місця події від 19.09.1988 р., протоколу відтворення обстановки від 4.10.1988 р. з участю підсудного видно, як саме і при яких обставинах підсудний вдарив потерпілого Голода в область шиї справа та в якому місці йому стало погано. Як видно із заключень судово-медичних експертиз № 690/88, 886/88, 149/а.с. 28-39, т.1/, судово-психологічної експертизи та заключення експерта на судовому засіданні, саме **смерть**

потерпілого Голода наступила від удару в область шиї справа, куди як показав підсудній, він вдарив його ліктем, та саме ця травма знаходиться в прямому причинному зв'язку з наступленням смерті Голода і при одержаних пошкодженнях: субарахноїдальному крововиливі з проривом крові в жолудочки головного мозгу, які малися у потерпілого, смерть настає дуже скоро, майже моментально, що виключає можливість руху потерпілим та удару при падінні об дверну ручку. Крім того як видно із протоколу відтворення, підсудний сам вказує місце зіткнення з потерпілим та сповзання його на підлогу, яке на не великій відстані знаходиться від дверної ручки.

Отже винність підсудного Тягнибок у вчиненому доведена повністю. Органами попереднього слідства дії підсудного кваліфіковано по ст. 94 КК УРСР, як вбивство, проте суд вважає, що таке не знайшло свого ствердження в судовому засіданні і їх слід перекваліфікувати на ст. 98 КК УРСР, оскільки підсудний, наносячи удар потерпілому, не передбачав можливості наступлення смерті від своїх дій, однак повинен був і міг їх передбачити.

Призначаючи покарання підсудному, суд враховує характер і ступінь суспільної небезпечності скоєного, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, особу винного.

Суд враховує, що Тягнибок вперше притягається до відповідальності, у вчиненому розкаюється, позитивно характеризується за місцем навчання і проживання, вчинив злочин в 15-річному віці і в даний час навчається в 9-му класі, а також думку педколективу СШ-8 та учнів і вважає, що йому слід призначити покарання у вигляді позбавлення волі, однак з застосуванням ст. 46-І КК УРСР тобто з відстрочкою виконання вироку.

Цивільний позов задоволити.

Керуючись ст. 323, 324 КПК УРСР, суд –

П Р И Г О В О Р И В:

ТЯГНИБОК АНДРІЯ ЯРОСЛАВОВИЧА визнати винним по ст. 98 КК УРСР та призначити три роки позбавлення волі. Застосувати до Тягнибок А.Я. ст. 46-І КК УРСР та надати відстрочку у виконанні вироку строком на два роки. Зобов'язати Тягнибок А.Я. без відома органів внутрішніх справ не міняти місця навчання та проживання, поклавши обов'язок по нагляду за засудженим і проведенню з ним виховної роботи на педколектив СШ-8 м. Львова та інспекцію в справах неповнолітніх району.

Стягнути з законного представника неповнолітнього Тягнибок А.Я. – матері ТЯГНИБОК БОГДАНИ АРТЕМІВНИ в користь потерпілої Голод М.П. – 100 крб.

Міру запобіжного заходу до вступу вироку в законну силу засудженому Тягнибок А.Я. залишити попередню – підписку про невиїзд і строк відбуття покарання рахувати з часу вступу вироку в законну силу.

Вирок може бути оскарженим до Львівського обласного суду протягом 7-ми діб з дня оголошення для учасників процесу і для засудженого.

Народній суддя: підпис

Народні засідателі: підписи

Копія вірна

Нарсуддя:

К.П. Зубарева.

РАДЯНСЬКА РОСВІТА

Пролетарі всіх країн,
єдніться!

1989

ГАЗЕТА ЗАСНОВАНА В БЕРЕЗНІ 1940 РОКУ

16 ТРАВНЯ,
ВІВТОРОК

№ 38 (3948)
ЦІНА 3 КОП.

ОРГАН МІНІСТЕРСТВА НАРОДНОЇ ОСВІТИ УРСР, МІНІСТЕРСТВА ВИЩОЇ
І СЕРЕДНЬОЇ СПЕЦІАЛЬНОЇ ОСВІТИ УРСР ТА УКРАЇНСЬКОГО
РЕСПУБЛІКАНСЬКОГО КОМІТЕТУ ПРОФСПІЛКИ ПРАЦІВНИКІВ
НАРОДНОЇ ОСВІТИ ТА НАУКИ

Лист покликав у дорогу

Переступивши через правду, захищали честь школи педагоги й учні

Будинок, у якому живуть Голоди, розміщений поруч із десятирічкою №8. Донедавна цю престижну у Львові школу з поглибленим вивченням німецької мови відвідував і син Марії Йосипівни та Ярослава Федоровича Володя. Сусідство з навчальним закладом завжди радувало батьків. Бувало, крізь відчинену квартиру до кімнати долинали шкільний дзвоник. Марія Йосипівна поглядала на годинник і подумки прикидала:

– Це у Володі закінчився урок математики. Тепер буде фізкультура. А потім прийде додому...

Й турботлива мама поспішала на кухню, щоб встигнути злагодити синові обід.

Трапляється, що шкільний дзвоник вривається до оселі Голодів і нині. Та вже не як символ спокою і доброї надії, а як знак біди й безповоротності. Як жорстоке нагадування: «Не чекайте. Він уже ніколи не повернеться додому...»

...А в класі йшла виховна година

Для 9-а то був останній урок того дня. Для Володимира Голода він став останнім у житті.

У розкладі значився: «технічний переклад». Та вчителька Л. В. Кузьминська від уроку звільнилася, щоб провідати в лікарні хворого батька. Заняття замінили виховною годиною. А перед цим дев'ятикласники теж не зі своєї вини пробайдикували цілих 45 хвилин. Учитель фізкультури В. А. Поворознюк не зміг провести заняття, бо разом з хлопця з 9-б був командирований заступником директора (директор на той час хворіла) В. Є. Салдан та Л. В. Кузьмінською до шефів – виробничників Львівського хімфармзаводу розвантажувати машину. Про заміну заняття ніхто не подбав. І учні провели його хто за грою у футбол поблизу школи, хто за іншими розвагами.

Двірник хоча й зібрав їх до класу, але не вгамував розбурханих емоцій. У такій обстановці ні класний керівник (тепер уже колишній) О. Д. Возничак, ні самі учні не помітили, як Володимир Голод встав з-за парти й вийшов у коридор. А відразу ж за ним – і Андрій Тягнибок. Через п'ять хвилин один із них був мертвим...

Цього ж дня комсорг 9-а А. Тягнибок розповість, як він посеред виховної години вийшов з класу, щоб взяти у роздягальні забуту ручку, як зустрів у коридорі Володю і, біжучи наввипередки, зіткнувся з ним у вузькому проході. Обганяючи його праворуч, Андрій намагатиметься підняти угору лікоть, щоб не зачепити нижчого від себе однокласника, та все ж вдарить його по шиї й промчить далі до класу.

Однак перш ніж увійти туди, озирнеться й побачить, як Володя безсило сповзає дверях сусіднього кабінету на підлогу. Він почне піднімати хлопця й зрозуміє, що з ним щось не те. Саме в цей момент з географічного кабінету вийде вчителька Т. А. Богущька. Поспішаючи додому, вона не помітить, що один із старшокласників непритомний, і безтурботно зауважить їм на ходу, щоб не бешкетували. Тим часом Андрій понесе вже зовсім «зів'ялого» В. Голода чомусь не в свій клас, де далі тривала виховна година, а в кабінет, з якого щойно вийшла Т. А. Богущька. Однак там працюватиме з кількома учнями вчителька Г. П. Грицишин. Вона й стане свідком тихої, незрозумілої смерті завжди життєрадісного й здорового дев'ятикласника.

Згодом уже підсудний Андрій Тягнибок повторить ці свої свідчення і заперечуватиме звинувачувальний висновок слідчого про те, що він зумисне завдав два удари ребром долоні по шиї Володимиру Голоду, та результати судово-медичної експертизи, де говориться, що «у випадку мало місце не менше двох ударів у шию, від яких смерть настала миттєво».

Народний суд Червоноармійського району м. Львова зумисне вбивство довести не зумів – не було головного свідка, очевидця зіткнення підлітків. Після триденного процесу суд виніс вирок: «Андрія Тягнибока визнати винним за статтею 98 Кримінального кодексу УРСР та призначити йому 3 роки позбавлення волі, застосовуючи статтю 46-1 з наданням відстрочки виконання вироку на 2 роки».

Отже, виходить, що смерть учня у школі – трагічна випадковість.

Чи випадкові випадковості?

Але чи не надто багато отих випадковостей (щоправда, з різним ефектом) «ходили» за Андрієм протягом усіх років його навчання у школі? Під час слідства з'ясувалося, що свого часу він зламав руку Ігорю Бойку, ногу – Степану Ядаху. «Два чи три рази я бився з Андрієм Дибюю, Володею Лесиком», – свідчив сам А. Тягнибок.

Зіткнення з Володимиром Голодом двічі завершувалися травмами – підбитим оком і зламаним зубом. Після чергового інциденту Володина мати відвідала школу, поскаржилася на зухвальство Андрія класному керівникові О. Д. Возничак. Педагог обіцяла все з'ясувати, заспокоювала: «Це ж хлопці, поб'ються й помиряться».

Та з кожним роком протистояти Андрієві ставало важче. Він помітно виділявся серед однокласників і своїм високим зростом, і наполегливо тренованою силою. У розмові не приховує, що добре знає розташування больових точок на тілі. Батько підлітка був спортивним лікарем і міг показати синові найуразливіші місця. Андрій же практикував віднаходити їх на своїх шкільних друзях. До речі, не раз хвалився умінням ввести будь-кого у стан сну. Підозру про те, що він займається боротьбою карате, хлопець усіяко спростовував. Хоча не приховував: як і кожен у його віці, цікавився ударами ребром долоні, ногою. Одного разу за імітацією такого бою захопив його вчитель фізкультури В. А. Поворознюк, який у свідченнях слідчому записав: «Мені вдалося, що його рухи були добре натреновані». Звісно, щоб не зазнавати поразок від Андрія, однокласники й собі, так би мовити, накачували м'язи. І так непомітно в стосунках дев'ятикласників «верх» над ввічливістю, взаємною повагою брав культ сили, а в їхньому «світі» утверджувалися зухвальство, грубість... Тим часом школа вважалася благополучною: процент успішності був задовільним, на обліку в інспекції у справах неповнолітніх ніхто з учнів не перебував.

Школа шукає виправдання

І раптом така «НП». Така трагічна історія, яку не приховаєш, не завуалюєш. Якій, зрештою, треба дати справедливую оцінку. Інакше кажучи, назвати факт своїм іменем. Але яким? «Убивство» – в цьому не сумніваються батьки Володі Голода. Чи просто – «прикрий випадок»?

Збори класу, що відбулися невдовзі, в'яло мусолили останню фразу. Не випадково ні слідчі, ні ми так і не могли конкретно встановити, про що ж ішла на них мова? Як реагували на страшну подію у стінах рідної школи однолітки загиблого? Що вони говорили? У якій ролі «виступав» Андрій Тягнибок? За порадою старших, тобто учителів, клас вирішив до суду не давати події ніяких оцінок. Так само вчинили й «старші». На педраді завуч В. Є. Салдан прочитала реферат на тему «Вивчення психологічних особливостей учнів». Під час його обговорення дехто повертався до недавньої трагедії в їхньому учнівському колективі. Та пильна Віра Євстахіївна щоразу окриками нагадувала:

– Товариші, не забувайте, що в нас зовсім інша тема розмови!

Педагоги, звичайно ж, поспішили догодити завучу. Більшість з них, щоб не викликати гніву, мовчала. А ті, хто взяв слово, щоб довести відданість шкільній адміністрації, перестаралися, як кажуть, перегнули палицю, – почали звинувачувати свого колишнього, вже покійного, учня і його вбиту горем матір... Школа поспішно й безсоромно на очах своїх вихованців шукала собі виправдання, закликала учнів стати на захист їх честі. А це означало будь-якою ціною зняти з Андрія враз навислу над ним підозру.

І даремно мати Володі Голода все ще з жевріючою надією відчиняла двері кабінетів керівників десятирічки, заходила в клас до недавніх друзів її назавжди втраченого сина, сподіваючись пролити світло на такі не зрозумілі їй причини його смерті. А може, хотіла ще раз почути добре слово про свою найдорожчу дитину, щирий спомин тих, хто впродовж більш як восьми років вчив його і поділяв шкільні радощі та прикрощі. Може, прагнула людського співчуття і мудрої поради від тих, хто вже за своїм високим обов'язком має бути прикладом у житті. Педагоги зустрічали її спочатку насторожено, мовляв, чого ще хоче, чого добивається? А згодом – навіть вороже. Однолітки сина мовчали, низько похиливши голови, уникали прямих запитань, нараз «забувши» те, що ще при перших зустрічах з Марією Йосипівною пам'ятали й пояснювали.

– Андрій не винен, – поспішали захистити вчителі. І де вже бідній матері було знати, що, заперечуючи навіть найменшу вину свого вихованця, педагоги тим самим захищали й себе.

Свої принципи й учинки. Адже з їхньої легкої руки А. Тягнибок став лідером серед школярів. Йому – показному підліткові – часто під час урочистостей доручали виносити прапор школи. На уроках початкової військової підготовки він проводив стройові заняття, любив, коли однокласники слухали його накази й дисципліновано повертали ліворуч, праворуч, завмирили по команді «струнко!». Усе це імпонувало йому не лише на уроці, а й у побуті.

Так поступово зміцнювався дутий Андріїв «авторитет», що й породило оте зверхне ставлення до своїх ровесників.

Суд без підсудного

Скажете, такого не буває. Але ж було. Зрештою, ніхто не прагнув незаслужено звинувачувати. Навіть батьки загиблого. Метою було встановити істину. З допомогою свідків, у ролі яких тут виступали підлітки. Цим і різнився суд моралі, честі від інших таких же засідань.

Та ось один за одним виходять свідки, клянуться говорити правду. І... не говорять її. Це виводить із себе і суддю, і прокурора, які постійно нагадують юним:

– На попередньому слідстві ви були чеснішими, відвертішими...

– Свідок Адамович, це ваші слова: «Тягнибок був сильним хлопцем, міг образити слабших». Чому ж не хочете повторити цього сьогодні?

А як повторити, коли за спиною вчителі, які ловлять кожне слово? Які потім згадають «відступництво» в суді...

Ставало страшно, коли бачили, як зовсім юні наші громадяни, яким завтра виходити в самостійне життя, робити його кращим, справедливішим, демократичнішим, викручувалися, щоб не відповідати на запитання по суті, кривили душею, яка у їхньому віці мала би бути ще дуже чистою. А коли виходили із залу, де йшло судове засідання, полегшено зітхали, посміхаючись своїм товаришам. Мовляв, ось і все, «відмучились».

І жаль, що в тій «престижній», благополучній школі їх не навчили істини: «Говорити правду іноді нелегко, але жити з ураженою совістю у стократ важче».

...Суд закінчився. Ті, хто залишив у його двох томах два різні свідчення, дві різні правди, гамірною юрбою висипали на вулицю, оточили Андрія. «Ну й дурні судять, – почулося з гурту. – Не знають, що удар ребром долоні слабший від удару ліктем». І тут же підлітки, сміючись, прийняли позу каратистів. І після тривалого судового засідання з бойовими вигуками «к-ха» почали розминатися імітацією ударів. А через хвилину одна з учительок привітно запросить Андрія з матір'ю до своєї машини. І їдучи на чималій швидкості, вони обженуть самотню постать матері Володі, яка, зчорніла від горя і приниження, фальші, втомлено брестиме вулицею міста. У розпуці вона подасть апеляцію в обласний суд, однак і він залишить попередній вирок дійсним.

Зрештою, не сліпої помсти прагнула мати, яка одного ранку виряджала свого єдиного сина до школи і втратила його назавжди. Не тюрми вона хотіла, яка, хто знає, чи не скалічила б ще одну юну долю. Мати потребувала правди, якою боягузливо знехтували ті, кому розходилося у власному благополуччі. А без неї суд став демонстрацією кругової поруки, ще одним свідченням того, що у дорослому світі, захищаючи егоїстичні цілі, можна кривити душею. Без правди суд не став уроком на все життя для тих, хто його лише розпочинає.

...Школа №8 від будинку Голодів всього за кілька метрів. І водночас вона так далеко. За неприступними горами неправди й лицемірства.

В. СЕМЕН,

З. КРАСНОДЕМСЬКА,

спецкори «Радянської освіти»

м. Львів

«Радянська освіта», стор. 3, №38 за 16 травня 1989 року

Урок кругової поруки

Смерть у виховну годину

Володя помирав у школі. Смертельно блідий, він лежав на підлозі кабінету географії, а поруч, через стіну, в сусідньому класі, у його однокласників тривала виховна година. Назву цього уроку керівництво школи під час слідства змінить, назве зборами організаційного характеру, на яких обговорювалися питання підготовки до свят. Не можна буде виправити непоправного: учня Львівської СШ №8 Володимира Голода швидка допомога живим до лікарні не доведе.

Цього ж дня комсорг 9-а Андрій Тягнибок розповість, як він посеред виховної години вийшов з класу шукати загублену ручку, як зустрів у коридорі Володимира Голода і, біжучи наввипередки, зіткнеться з ним у вузькому проході. Обганяючи його праворуч, Андрій намагатиметься підняти угору лікоть, щоб не зачепити нижчого від себе однокласника, та все ж вдарить його по шиї. Коли оглянеться, побачить, як той безсило сповзає по дверях на підлогу. Він підніме хлопця на руки і, не реагуючи на зауваження вчительки Т. А. Богуцької, яка в той час проходила повз них, понесе непритомного чомусь не у свій клас, не до однокласників і класного керівника, а в сусідній, де зустрінеться з вчителькою Г. П. Грицишин.

Згодом уже підсудний Андрій Тягнибок повторить ці свої свідчення і заперечуватиме звинувачувальний висновок слідчого, де говориться про те, що він зумисне завдав два удари ребром долоні по шиї Володимиру Голоду, та результати судово-медичної експертизи, у якій

говориться, що «у випадку мало місце не менше двох ударів у шию, від яких смерть настала миттєво».

Народний суд Червоноармійського району м. Львова умислу вбивства довести не зумів, не було головного свідка, очевидця зіткнення підлітків, і після триденного процесу суд виніс вирок: «Андрія Тягнибока визнати винним за статтею 98 Кримінального кодексу УРСР та призначити йому 3 роки позбавлення волі, застосувати статтю 46-1 з наданням відстрочки виконання вироку на 2 роки».

Отже, смерть учня у школі – трагічна випадковість.

Багато різних випадковостей

Того дня у дев'ятому «А» на шостому уроці була фізкультура. Та провести її вчитель В. А. Поворознюк не міг. Заступники директора школи (директор у той час хворіла) В. Є. Салдан та Л. В. Кузьмінська розпорядилися командувати вчителя разом з хлопцями з дев'ятого «В» до шефів – виробничників Львівського хімфармзаводу розвантажувати машину. Про заміну уроку ніхто не подбав, і частина дев'ятикласників самостійно ганяла футбол поблизу школи, інша – просто тинялася.

Сьомий урок – технічний переклад (Львівська СШ №8 – з послабленим вивченням німецької мови) – також не відбувся. Вчителька Л. В. Кузьмінська на цей раз сама від нього звільнилася, бо їй треба було відвідати у лікарні хворого батька. Урок замінили виховною годиною. А перед цим дев'ятикласників, розпашілих від футбольних баталій, покликали в клас. Вони довго не могли вгамонитися і, сидючи за партами та розбившись на групки, обговорювали все ті ж справи підготовки до свят. У такій обстановці ніхто й не помітив, як самовільно вийшов з класу Володимир Голод, а відразу ж за ним і Андрій Тягнибок. Через п'ять хвилин один з них був мертвий.

Андрій – високий, міцний хлопець – спокійно відповідає на мої запитання. Так, він знає розташування больових точок на тілі, цікавиться цим.

– Ось вони. – каже хлопець, показуючи місця на руці, шиї. Напередодні цієї розмови однокласники розкажуть мені про Андрієвого батька, який був спортивним лікарем і міг показати сину, де на тілі уразливі точки, про Андрієву звичку практикувати це вміння на шкільних друзях, про бахвальство таким методом ввести будь-кого у стан сну. Ні, боротьбою карате він не займався, проте, як і кожен хлопець, цікавився ударами ребром долоні, ногою. Одного разу за імітацією такого бою застав його вчитель фізкультури В. А. Поворознюк, який у свідченні слідчому записав: «Мені вдалося, що його рухи були добре відпрацьовані».

Біда, як кажуть, ходила слідом за Андрієм, його «жарти» іноді закінчувалися травмами. Так, у різні часи і за різних обставин він зламав руку Ігорю Бойку, ногу – Степану Ядаху. «Два чи три рази я бився з Андрієм Дибою, Володею Лесиком, – давав свідчення слідчому Андрій Тягнибок. – Вони старші за мене, та я хотів довести, що не слабший за них».

Зіткнення з Володимиром Голодом двічі завершувалися травмами – підбитим оком і зламаним зубом. Після чергового інциденту мати Володі відвідала школу, поскаржилася на зухвальство Андрія класному керівникові О. Д. Возничак. Педагог обіцяла з'ясувати, заспокоювала: «Це ж хлопці, поб'ються і помиряться». І хлопці справді мирилися. Вони жили своїм життям підлітків, яке за своїми законами не завжди зрозуміле дорослим, ретельно охороняли цей світ від втручання «чужих». Вдатися до їхнього захисту – вважалося негідним вчинком. Маминими відвідинами в школу соромився й Володя, боявся, що ровесники назавжди «пришиють» йому ярличок маминого синочка. Усміхнений, життєрадісний, він ріс доброю дитиною, ось лишень мріяв якомога швидше змужніти, стати сильним. Для цього й

купив собі гантелі, піднімався вдосвіта, щоб бігати зі Степаном Ядахом крос, робити ранкову гімнастику.

– Він був ніжним, як дівчина, – згадує Степан, – і гордим. Важко переживав фізичне приниження, часто говорив: «Ось займатимуся спортом і зможу за себе постояти».

Та все ж поведінку Андрія розглянули на класних зборах. Щоправда, що тоді було вирішено – сьогодні ніхто вже не пам'ятає. Зрештою, чи до того підліткам, у яких що не день – то «міжособні війни», «передислокація сил». Хлопці ж, поб'ються – помиряться.

Так і жили однокласники, набиралися життєвого досвіду, оббивали одне одному боки, прагнули виростати справжніми мужчинами і не помітили, як у їхніх стосунках «верх» над ввічливістю, взаємною повагою брав культ сили, як у їхньому світі утверджувалися зухвальство, грубість... А школа вважалася благополучною: процент успішності був задовільним, на обліку в інспекції у справах неповнолітніх ніхто з учнів не стояв.

Андрієві Тягнибоку часто на урочистостях доручали виносити прапор школи. Це личило йому – красивому, високому, сильному. На уроках військової підготовки він проводив стройові заняття, любив, коли однокласники слухали його накази і дисципліновано повертали ліворуч, праворуч, завмирили у команді «Струнко!». Усе це імпонувало йому не лише на уроці, а й у побуті.

– Андрія більше боялися, ніж поважали, – скаже мені Степан Ядах. – Він завжди водив дружбу зі старшими.

Так поступово зміцнювався дутий Андріїв «авторитет», що й породив оте зверхне ставлення до своїх ровесників. До впевненого у собі юнака з симпатією ставилося керівництво школи. Учень з гарної сім'ї, мати на престижній посаді – завідує аптекою. Ніколи не відмовляла допомогти педагогам з ліками, воліла сама завітати до школи, порозмовляти про сина з учителями у кабінеті, ніж ходити разом з усіма на батьківські збори. Тож коли членам шкільного клубу інтернаціональної дружби випала нагода поїхати у НДР, ніхто не здивувався, що серед кандидатів був також Андрій. Сам він, до речі, й досі не знає, чи є членом КІДу. Тягнибока одного з перших у класі рекомендували до вступу в члени ВЛКСМ, потім одразу ж обрали групкомсоргом, членом комітету комсомолу школи. У той час ніхто не міг і подумати, що таке покровительство утверджуватиме в Андрієвій душі почуття постійної впевненості у своїй правоті, почуття всездозволеності. Ось і на суді він зізнається, що вдарив ліктем по шиї Володимира Голода, а все ж винним у його смерті себе не визнає.

– Так, я вдарив, – скаже Андрій.

– Він не винен, – стверджуватиме мати.

– Не винен, – захищатимуть його педагоги, знаючи, що лише так можна захистити себе. Тут уже не до нюансів педагогіки!

Живим жити

Володю ховали усім класом. На кладовищі не було лише Андрія – батьки Голода не радили йому йти на похорон. Передали це через учителів, пояснивши: зберуться родичі, всяке може бути.

– А ви зустрічалися з батьками Голода? – запитує у матері Андрія.

– Що ви, що ви! – стривожено відказує жінка. – Юрист порадив не ходити, аби, бува, не подумали, що хочу залагодити справу.

У школі в ці дні було неспокійно: треба було давати свідчення працівникам прокуратури, комісіям райвно, міськвно, турбували журналісти. І в цій ситуації педагогам доводилося швидко виходити з шоку, шукати собі виправдання.

– Володі вже не допоможеш, а що буде з Андрієм? – запитувала чи то саму себе, чи мене завуч В. Є. Салдан. Потім просила: — Не треба вам з ним розмовляти, йому й без того тяжко. Не ходіть до нас на педраду, бо ніхто не виступатиме.

Я наполягав на своєму. а Віра Євстахіївна шукала захисту у райвно, міськвно, з'ясовувала права кореспондента у редакції, а потім, відкриваючи педраду, оголосила:

– Сьогодні ми розглянемо тему «Вивчення психологічних особливостей учнів», – і, збиваючись від хвилювання, почала читати реферат. Під час його обговорення звучали її настійливі окрики: – Товариші, не забувайте, у нас зовсім інша тема розмови.

Завуча, звичайно ж, педагоги зрозуміли. Більшість з них, щоб не викликати гніву, мовчала, а ті, хто взяв слово, щоб довести свою відданість шкільній адміністрації, перестаралися, як кажуть, перегнули палку, почали звинувачувати свого колишнього, вже покійного, учня і його вбиту горем матір... Школа поспішно й безсоромно, на очах своїх вихованців, шукала собі виправдання, закликала учнів стати на захист її честі. Страшно ставало від почутого на судовому процесі – майже всі неповнолітні свідки спростовували свої попередні свідчення, дані під час слідства. Послідовним був лише товариш Володі – Степан Ядах. Він підтвердив зухвале ставлення Тягнибока до Голода.

– Я сказав правду, – по-дорослому сказав мені хлопець. – Не мав права зрадити пам'яті товариша.

У судових дебатах цей вчинок юнака прокурор назве громадянською мужністю.

А однокласники Степана підуть далі, вони поставлять свої підписи під листом, у якому говориться: «З великою вірою в те, що справедливість і правда повинні нарешті покласти край несправедливому звинуваченню й переслідуванню родичами Володі Голода учня нашого класу, секретаря комсомольської організації класу (в той час) Тягнибока Андрія. Дуже просимо розібратися в усіх тих несправедливих образах і брудних звинуваченнях та підозрах, яких зазнав наш клас, а особливо Андрій. Ми, комсомольці 9-а, не хочемо більше незаслужено виступати в ролі негативних персонажів у статтях нашої комсомольської газети». (Сьогоднішня публікація у газеті перша. – Авт.).

Ще в день, коли все трапилося, рідні померлого промовили слово, яке прозвучало для нас набагато страшніше, ніж, мабуть, сама смерть. «Вбивця» середі нас і не просто серед нас, а конкретно названо ім'я Тягнибока Андрія.

І знову удар. Наша хороша і дуже нами улюблена класний керівник О. Д. Возничак перестала бути (не за своєю, звичайно, волею) нашим наставником. (Під листом разом зі своїми 20 учнями підписалася також О. Д. Возничак. – Авт.)

Лист (представлення прокуратури. – Авт.), якого було зачитано, викликав загальне обурення всіх присутніх. У ньому були викладені тільки безпідставні твердження і докази. Ми відмовилися розглядати питання про виключення з комсомолу Андрія, бо в нього не було жодного порушення...»

...Суд закінчився. Ті, хто залишив у його двох томах документів два різних свідчення, дві різні правди, гамірною юрбою висипали на вулицю й оточили Андрія. «Ну й дурні судять, – почулося з гурту. – Не знають, що удар ребром долоні слабший від удару ліктем». І тут же підлітки, сміючись, прийняли позу каратистів. І після тривалого судового сидіння з бойовими

вигуками «к-ха» почали розминатися імітацією ударів. А через хвилю одна з учительок привітно запросить Андрія з мамою до своєї машини, і, їдучи на швидкості, вони обженуть самотню постать матері Володі, яка, зчорніла від горя і приниження, фальші, втомлено брестиме вулицею міста. У розпуці вона подасть апеляцію в обласний суд, однак і він залишить попередній вирок дійсним. Зрештою, не сліпої помсти прагнула мати, яка одного ранку виряджала свого єдиного сина до школи і втратила його назавжди. Не тюрми вона хотіла, яка, хто знає, чи не скалічила б ще одну юну долю. Мати потребувала щирого людського співчуття і правди. Правди, якою боягузливо знехтували ті, кому розходилося на власному благополуччі. А без неї суд став демонстрацією кругової поруки, ще одним свідченням того, як у дорослому світі, захищаючи егоїстичні цілі, можна кривити душею. Без правди суд став уроком на все життя для тих, хто його лише розпочинає. Їхню виховну годину перервала смерть. Як і кому її продовжити?..

Василь СЕМЕН

«Ленінська молодь» №47 (6154) за 20 квітня 1989 року

141/89 26

В И Р О К
МІА УКРАЇНСЬКОЇ РАДЯНСЬКОЇ СОЦІАЛІСТИЧНОЇ РЕСПУБЛІКИ

6 січня 1969 р. Червоноармійський районний народний суд м. Львова в складі :

- Головуючого-народного судді: Зубаревої К.П.
- народних засідателів: Улицького В.З., Врецьона Я.С.
- при секретаря - Бруновської Л.Е.
- з участю прокурора - дикого О.П.
- та адвокатів - Лисної В.С., Гнатів М.І.
- громадського захисника - Ерстенюк М.І.

розглянувши у відкритому судовому засіданні в м. Львові справу про обвинувачення

ТЯГНИБОК АНДРІЯ ЯРОСЛАВОВИЧА, 26 лютого 1973 р.н., уроженця м. Львова, громадянина СРСР, українця, виключеного із чл. ВЛКСМ, зв'язку з притягненням до кримінальної відповідальності, допризвив на об'явку в Червоноармійському райвідділку, не одруженого, немого, учня 9-А класу Львівської середньої школи № 8, проживаючого м. Львова, вул. Васнецова І "а" кв. 2 по ст. 94 КК УРСР, суд

в с т а н о в и в :

Тягнибок А.Я., навчаючись в 9-А класі Ш-8, що по вул. Підвал в м. Львові, 13 вересня 1966 р. о 14 год. 40 кв. переганяючись по коридору третього поверху школи з потерпілим Голод В.Я., 1973 р.н., вдарив останнього локтем руки в область шиї справа, в результаті чого причинив значний крововилив в підшкірно-жирові клітковинні /токогенної/ каротидного синуса, що привело до масивного крововиливу в головний і спинний мозг, очоговим крововиливом в тканину спинного мозгу шийного відділу, і потягнуло за собою моментальну смерть.

Підсудний Тягнибок вини у вчиненому визнав частково, зокрема несеши локтем руки удару в область правої сторони шиї заперечуючи у сел на вбивство потерпілого Голода В.Я. та як на попередньому слідстві так і в судовому засіданні показав, що з потерпілим ГОЛОД ВОЛОДЕЄМ навчався в одному класі з першого класу, відносини між ними були не мальні, а нодя виникали сутички, але закінчувались мирно, а в останні роки відносини були хорошими, дружними.

Відповідаючи на запитання, що 13.09.66 р. після шостого уроку він побачився з рукою, а в наступному йдучи по коридору Ш-8 третього поверху він побачив однокласника Голод В.Я. який також йшов по коридору, вони стали переганятися і він наздогнавши його у вузькому проході дверного проїзду, обігнав його, і при цьому локтем руки вти вштовхнув його в область шиї справа та побіг далі.

Пробігши декілька метрів, він повернувся і побачив, як Голод і місц. зткнення опускається на підлогу, він підбіг до нього, взяв його за руки і відніс в кабінет, разом з іншими надав меддопомогу, проте йому не допомогло, був блідим, очі закриті.

При приїзді швидкої допомоги було виявлено, що останній помер. У вчиненому розкається та заперечує умисел на вбивство потерпілого, вважає, що не міг передбачити таких наслідків від поштовху потерпілого в шию.

Крім часткового визнання вини підсудним, винність його у вчиненому стверджується й наступними доказами, зібраними по справі.

Так потерпіла Голод М.П. показала, що її син ГОЛОД ВОЛОДЕЄМ навчався в одному класі з підсудним, в молодших класах син скаржився, що Тягнибок, як фізично сильніший, міг йому спричинити біль, проте в

останні роки навчання, відносини між дітьми нормалізувалися, Тятнибкок приходив до них додому, наркань від сина на нього не було. 13.09.88 син в веселому настрої пішов в школу, біля 14 год. приблизно додому за спортивним інвентарем, а біля 15 год. їй стало відомо, що з сина сталася біда. Прибувши в школу вона від Тятниббока дізналася, що він ганяючись по коридорі третього поверку, Тятниббок витовхнув сина і від чого той став присідати на підлогу, синові надавалася допомога проте врятувати його не вдалося. Покликається, що напередодні син скаржився на стан здоров'я, жодних пошкоджень на ньому не бачила.

Свідки Возничак О.Д., Кузьмінська, Грицишин показали, що в ладачками Са-С, де навчалися Голод і Тятниббок, між хлопцями були не мальні відносини, жодної ворожнечі між ними не було. 13.09.88 р. о 14 год. 40 хв. Тятниббок вийшов з приміщення класу за ручкою, а через декілька хвилин заніс на руках в клас географі Голода Володю, який був ознак життя. З слів Тятниббока знають, що обидва перегіпнялися по коридорі у вузькому проході коридору Тятниббок обганяючи Голода витовхнув локтем в ший, після чого той став сповзати на підлогу.

Свідок Богудьна показала, що 13.09.88 р. о 14 год. 45 хв. вона вийшла в коридор третього поверку і побачила, як Тятниббок намагався підняти на руки Голода, вона зробила їм зауваження, думаючи, що хлопці шуткують, однак через декілька хвилин знала, що Голоду покрім підсудного і потерплого нікого більше в коридорі не було.

Свідки Кондрак, Юрковська показали, що 13.09.88 р. коли вони знаходились на третьому поверку. Ш-С то почувли якийсь бід, а потім побачили, як Тятниббок несе на плечі Голода. Крім їх обох нікого більше в коридорі не бачили.

Свідки Адамович, Ядак, Бойко, Дульня показали, що в однокласниками підсудного і потерплого, між хлопцями іноді виникали інциденти але такі закінчувались мирно, останній рік відносини між ними взагалі були добрими, хоча підсудний фізично розвинутий і ніколи міг зачепити когось - із однокласників. 13.09.88 р. після 6-го уроку вони займаються організаційними питаннями, Тятниббок вийшов із класу за ручкою, через декілька хвилин їм стало відомо, що з Голодом погано. Від Тятниббока знали, що останній переганяючись по коридорі з Голодом, зачепив його по ший, що привело до смерті Голода. Ніколи не чули, щоб Тятниббок висловлював погрози розправитись з Голодом, а навпаки, вони разом займалися обладнанням спортклубу.

Із протоколу огляду місця події від 19.09.88 р., протоколу встановлення обстановки від 4.10.88 р. з участю підсудного видно, що саме і при яких обставинах підсудний вдарив потерплого Голода в область шиї справа та в якому місці йому стало погано. Як видно із заключень судово-медичних експертиз 690/88, 686/88, 149 /а.с. 20 39, т. 1/, судово-психологічної експертизи та заключення експерта в судовому засіданні, саме смерть потерплого Голода наступила від удару в область шиї справа, куди як показав підсудний, він вдарив його локтем, та саме ця травма знаходиться в прямому причинному зв'язку з наступленням смерті Голода і при одержаних пошкодженнях: субарахноідальному крововилив з проривом крові в жолудочки головного мозгу, які малися у потерплого, смерть настає дуже скоро, майже майже моментально, що виключає можливість руху потерплого та удару при падінні об деревну ручку. Крім цього як видно із протоколу встановлення, підсудний сам вказує місце затикання з потерплим та сповзання його на підлогу, яке не на великій відстані знаходиться від деревної ручки.

Отже винність підсудного Тятниббока у вчиненому доведена повністю органами попереднього слідства для підсудного кваліфіковано по ст. 90 КК УРСР, як вмісне вбивство, проте суд вважає, що так не знайшло свого ствердження в судовому засіданні і їх слід перекваліфікувати на ст. 90 КК УРСР, оскільки підсудний наносючи удар потерплого не передбачав можливості наступлення смерті від своїх дій, однак повинен був і міг їх передбачити.

Призначаючи покарання підсудному, суд враховує характер і ступінь суспільної небезпечності скоєного, обставини, що пом'якшують і обтяжують відповідальність, особу винного.

Суд враховує, що Тягнибок вперше притягається до відповідальності у вчиненому розкається, позитивно характеризується за місцем навчання і проживання, вчинив злочин в 13-річному віці і в даний час навчається в 9-му класі, а також думку підколективу Ш-Б та учнів, і вважає, що йому слід призначити покарання у вигляді позбавлення волі, однак у зв'язку з застосуванням ст. 46 і КК УРСР тобто з відстрочкою виконання вироку.

Цивільний позов задоволити.
Керувачись ст. 323, 324 КПК УРСР, суд -

П Р И Г О В О Р И В :

ТЯГНИБОК АНДРІЯ ЯРОСЛАВОВИЧА визнати винним по ст. 98 КК УРСР та призначити три роки позбавлення волі. Застосувати до Тягнибок А.Я. ст. 46-1 КК УРСР та надати відстрочку у виконанні вироку строком на два роки. Зобов'язати Тягнибок А.Я. без відома органів внутрішніх справ не міняти місця навчання та проживання, поклавши обов'язок по нагляду за засудженим і проведенню з ним виховної роботи на підколектив Ш-Б м. Львова та інспекцію в справах неповнолітніх району.

Отягнути з законного представника неповнолітнього Тягнибок А.Я. - матер. ТЯГНИБОК БОГДАНИ АРТЕМІВНИ в користь потерп. дол. ГОЛОД М.П. - 100 крб.

Щиро запобіжного заходу до вступу вироку в законну силу засудженому Тягнибок А.Я. залишити попередню підписку про невід'їзд і строк відбуття покарання рахувати з часу вступу вироку в законну силу.

Вирок може бути оскарженим до Львівського обласного суду протягом 7-ми днів з дня оголошення для учасників процесу і для засудженого.

Народний суддя: підпис

Народні засідателі: підписи

Копія вірна

Нарсуддя:

К.П. Зубарева.